2244
1134
13538

ՀԱՇԻՒ

ԹԻՖԼԻԶԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1898 Թ.

ՏԱՍՆԵՒՆՕԹՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԹԻՖԼԻՍ
Արագատիպ Մն. Մարտիրոսեանցի
Միքայէլեան փողոց № 81.
1899

13538

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 29 Марта 1899 г.

Ա. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

Ընկերութեան պատուաւոր Նախագահ Թեմիս վիճակաւոր Ս. Առաջնորդն Հայոց Վրաստանի և Իմերէթի։

Ընկերութեան պատուաւոր անդամք՝ պ. Աղէքսանդր Քիշմիշեան
տ. Վարվառէ Ռօտինեան

I. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ատենապետուհի՝ տ. Հեղինէ Աւթանդիլեան
Փոխ-ատենապետուհի տ. Հայկանոյշ Մ'ալումեան.

Անդամք:
- տ. Մարգարիտ Ծուրինեան
- տ. Սրբուհի Խուդավերդեան
- օր. Օլգա Դոլուխանեան

Ատենադպիր՝ օր. Երանուհի Ցովհանջանեան
Գանձապահ՝ օր. Մարիամ Մութաֆեան.

II. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՔ

† Աղամեան (Նեյսխեան) Թամարա 1882)
Արամիլիքեան Եփրոսիմէ կոյս (1889)
տ. Ալիբէգեան Նունէ 1897(
տ. Ալիխանեան Նադեժդա (1887)
տ. Ալիխանեան Կատարինէ (1882)
տ. Ալէյեան Վարվառէ (1886)
տ. Աղաբէգեան Մ'արիամ (1882)
տ. Արամակլիսեան Նունէ (1887)
տ. Արամեան Եղիսաբէթ Բագուից (1890)
†Արղութեան Կատարինէ մայրապետ (1884)
Իշխ. Արղութեան Մարիամ (1884)
Իշխ. Արղութեան Մարիամ (1888)
Իշխ. Արղութեան Կատարինէ (1882)
տ. Ատելխանեան Հեղինէ (1892)
տ. Աճէմեան Հեղինէ Մոսկուայից (1892)
տ. Այվազեան Կատարինէ Մոսկուայից (1892)
օր. Աւթանդիլեան Եղիսաբէթ (1897)
տ. Աւթանդիլեան Հեղինէ (1891)
տ. Բաբայեան Սոֆիա 1898)
† Բաղդոյեան Թեկղէ Թելաւից (1892)
Իշխ. Բէհբութեան Կատարինէ (1890)
Իշխ. Բէհբութեան Վարվառէ (1892)
Իշխ. Բէկթաբէգեան Մարիամ (1883)
տ. Դաւթեան Մարիամ (1889)
տ. Դոլուխանեան Եղիսաբէթ (1890)
տ. Եարալեան Կատարինէ (1893)
† Եւանգուլեան Կատարինէ (1890)
† Եւանգուլեան Նունէ (1888)
տ. Էմինեան Աննա (1882)
տ. Ենակոլոփեան Նատալիա (1883)

տ. Թադէոսեան Աննա (1895)
տ- Թամամշեան Սոֆիա (1890)
տ. Թամամշեան Վարվառէ (1888)
տ. Թայիրեան Եղիսաբէթ (1884)
† Թայիրեան Կատարինէ (1882)
Թայիրեան Հռիփսիմէ կոյս (1883)
† Իստամանեան Սալոմէ (1892)
տ. Լալայեան Զինայիդա (Բագուից) (1898)
տ. Լիանոզեան (Մոսկուայից) (1883)
տ. Խատիսեան Մարիամ (1890)
տ. Խարազեան Վարվառէ (1882)
Խուբեան Փեփրոնիա մայրապետ 1889)
† Խուդատեան Վարդուհի (1892)
տ. Ծովիանեան Մայա (1892)
տ. Ծովիանեան Մարիամ (1889)
տ. Ծովիանեան Մարիամ
տ. Ծովիանեան Կատարինէ (1893)
տ. Կամսարական Աննա (1884)
† Ղամբարեան Նունէ (1884)
տ. Ղամբարեան Նունէ (Ռիգայից) (1896)
տ. Ղորղանեան Աննա (1892)
տ. Մանթաշեան Դարիա (1882)
տ. Մարտիրոսեան Հայկանոյշ (1896)
† Մելիքեան Աննա (1883)
տ. Մեհրաբեան Կատարինէ (1887)
տ. Միլեան Վարվառէ (1898)
տ. Միրզոյեան Դարիա (1888)

տ. Մուլթաֆեան Շողակաթ (1890)
տ. Յակոբեան Կատարինէ (1895)
տ. Նադիրեան Կատարինէ (1882)
տ. Նազարբէկեան Մինա (1882)
տ. Նազարբէկեան Նունէ (1889)
տ. Շադինեան Քալիա (1897)
† Ջանումեան Մինա (Մոսկուայից) (1893)
† Ռոտինեան Կատարինէ (1883)
տ Ռոտինեան Նատալիա (1892)
տ Ռոտինեան Վարվառէ (1893)
տ. Սարգսեան Եղիսաբէթ (Բագուից) (1889)
տ. Ստեփանեան Նունէ (Մոսկուայից) (1892)
տ. Ստեփանեան Ծաղիկ (Բագուից) (1891)
տ. Վարդանեան Աննա (1898)
տ. Վարդանեան Նունէ (1895)
† Վարլամեան Վարվառէ (1888)
տ. Տէր-Աստուրեան Վարվառէ (1893)
տ. Տէր-Յակոբեան Եւալինա (1894)
տ. Տէր-Յովսէփեան Ովսաննա (1895)
տ. Քանանեան Նատալիա (Մոսկուա-յից) (1892)
տ. Քանանեան Վարվառէ (Մոսկուա-յից) (1882)
տ. Քալանթար Սոֆիա (1892)
տ. Քալանթարեան Սոֆիա (1893)

III. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՍԿԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՔ

Ա.

Իշխ. Աբամելիքեան Դարիա
տ. Աբեան Մարգարիտ
տ. Աբիսողոմեան Նունէ
տ. Աբովեան Շուշանիկ
տ. Աբրահամեան Սրբուհի
տ. Ալիխանեան Վարվառէ
տ. Ալիխանեան Մարիամ (Բագուից)
օր. Ախվերդեան Աննա
օր. Ախվերդեան Մանեա
տ. Ամբարտանեան Վարվառէ
տ. Անանեան Մարիամ
տ. Անանեան Օլգա

տ. Առաքելեան Եղիսաբէթ
տ. Արախչեան Խանաթել
տ. Արղումանեան Փառանձեմ
Իշխ. Արղութեան Նադեժդա
Իշխ. Արղութեան Սոֆիա
տ. Աւետիսեան Իսկուհի
տ Աւեան Սոֆիա
տ. Աքիմեան Մարիամ

Բ.

օր. Բաբայեան Արմենուհի
օր. Բաբայեան Մարգարիտ
տ. Բաբանասեան Թամարա
տ. Բաբանեան Նատալիա
օր. Բայսողոլեան Շուշանիկ
տ. Բարխուդարեան Սաթենիկ
Իշխ. Բէկթաբէկեան Եղիսաբէթ
տ. Բէրլնս Մարիամ
տ. Բիլիժանեան Մարիամ

Գ.

տ. Գէորգեան Եղիսաբէթ
տ. Գէորգեան Նունէ
տ. Գէորգեան Սօֆիա
տ. Գիրգիզեան Եղիսաբէթ

Դ.

օր Դաւթեան Կատարինէ
տ. Դաւթեան Կատարինէ
տ. Դաւթեան Մարիամ
տ. Դէմուրեան Եղիսաբէթ
օր. Դոլուխանեան Օլգա

Ե

տ Եարալեան Կատարինէ
տ. Եղիազարեան Կատարինէ
տ. Երեցփոխեան Սրբուհի
տ Երիցեան Սրբուհի

Զ.

տ Զարգարեան Նունէ

Է.

տ. Էլիմիրզեան Սալոմէ
տ. Էնակոլոփեան Եղիսաբէթ
տ. Էնակոլոփեան Մարիամ
Իշխ. Էրիստովա Կատարինէ

Թ.

տ. Թամամշեան Նունէ
տ. Թամամշեան Սոֆիա
տ Թամամշեան Վարվառէ
Իշխ. Թումանեան Մարիամ
Իշխ. Թումանեան Նունէ
տ. Թումեան Եղիսաբէթ

Ի.

տ. Իզմայլեան Աննա
տ. Իզմիրեան Սոֆիա

Լ.

տ. Լալայեան Շուշանիկ (Բագուից)
տ. Լիսիցեան Կատարինէ
օր. Լօռիս-Մելիքեան Եղիսաբէթ
տ. Լուսիկեան Տիրուհի (Եկատերինո-դարից)

Խ.

տ. Խալաթեան Կատարինէ
տ. Խանդամիրեան Նատալիա
տ. Խաչատրեան Հռիփսիմէ
տ. Խաչատրեան Մարիամ
տ. Խաչատրեան Նունէ
տ. Խարազեան Մարիամ
տ. Խուդադեան Մարիամ
տ. Խուդավերդեան Սրբուհի
Իշխ. Խօջամինասեան Սօֆիա

Ծ.

տ. Ծատուրեան Վարդուհի

տ. Ծովիաննեան Լիւբա
տ Ծովիաննեան Մարիամ
տ. Ծովիաննեան Սօֆիա
տ. Ծուրինեան Ալէքսանդրա
տ Ծուրինեան Աննա
տ. Ծուրինեան Մարգարիտ

Կ.

տ. Կարախանեան Մարիամ
տ. Կիրակոսեան Թամարա
տ. Կուլաղեան Վարվառէ
տ. Կուսիկեան Մարիամ

Ղ.

տ. Ղազազեան Սօֆիա (Կարսից)
տ. Ղազարեան Սաթինիկ
օր. Ղազարեան Քալիա
տ. Ղարաջեան Նատալիա
տ. Ղլտճեան Սաթինիկ
օր. Ղորղանեան Մանեա
տ. Ղորղանեան Նունէ
տ. Ղորղանեան Նունէ
օր. Ղուլիջանեան Վարվառէ
օր. Մաղաթեան Մարիամ
տ. Մակարեան Մարիամ
տ. Մամիկոնեան Աննա
տ. Մայսուրեան Նատալիա
օր. Մատինեան Մարիամ
տ. Մարտիրոսեան Պոլինա
տ. Մեասնիկեան Եղիսաբէթ
տ. Մելիքեան Մարիամ
տ. Մելիքեան Սօֆիա
տ. Մելիք-Ադամեան Կատարինէ
տ. Մելիք Բախտամեան Նունէ
տ. Մելիք-Ղարագեօզեան Կատարինէ
տ. Մելիք-Փարսադանեան Նունէ
տ. Միրզոյեան Թելիկ
տ. Միրզոյեան Նունէ
տ. Միրզոյեան Սօֆիա
օր. Միրիմանեան Թամարա
տ. Միրիմանեան Մարիամ
տ. Միրիմանեան Նատալիա
տ. Միրիմանեան Նունէ
օր. Մութաֆեան Զարուհի
օր. Մութաֆեան Կատարինէ
օր. Մութաֆեան Հոփսիմէ
օր. Մութաֆեան Մարիամ

Յ.

տ. Յարոյ Դարիա
տ. Յարութիւնեան Մարիամ
տ Յովհաննիսեան Դարիա
օր. Յովհանջանեան Երանուհի
տ. Յովսէփեան Նունէ

Ն.

տ. Նունուֆարեան Նատալիա

Շ.

տ. Շադինեան Վարվառէ
տ. Շահլամեան Մարիամ
տ. Շամխարեան Եղիսաբէթ
տ. Շահնազարեան Նատալիա

Ո.

Բ. Ունգերն Ֆոն-Շտենբէրգ Մարիամ

Չ.

օր. Չիթախեան Աննա
տ Չիթախեան Սօֆիա
տ Չմշկեան Սաթինիկ

Ջ.

տ. Ջագելի Թամարա
տ. Ջանփոլադեան Թագուհի (Կազզ-ուանից)
տ. Ջաւայեան Խանում

Ռ.

տ. Ռօտինեան Կատարինէ
տ. Ռօտինեան Նատալիա
տ. Ռօտինեան Սօֆիա

Ս

տ. Սալավեօվա Վարվառէ
տ. Սարուխանեան Եղիսաբէթ
օր. Սերեբրակեան Մարիամ
տ. Սողոմոնեան Աստղիկ
տ. Սուլխանեան Մարիամ
օր. Սունդուկեան Նունէ
տ. Սունդուկեան Սօֆիա
օր. Սուրգունեան Կատարինէ
տ.Ստեփանեան Աննա
տ. Ստեփանեան Սօֆիա

Վ

տ. Վարդազարեան Եղիսաբէթ
օր. Վարդազարեան Մարիամ
տ. Վարդանեան Եւգինիա
տ. Վարդանէսեան Աննա
տ. Վարդապետեան Յուսիկ
տ. Վէքիլեան Տիրուհի

Տ.

տ. Տէր-Գրիգորեան Վարվառէ
տ. Տէր-Դաւթեան Եղիսաբէթ
տ. Տէր-Յակոբեան Սօֆիա
տ. Տէր-Ջանեան Սօֆիա
տ. Տէր-Սարգսեան Թամարա
տ. Տիգրանեան Նատալիա
տ. Տրախտենբէրգ Նունէ

Ց.

տ. Ցիցիկեան Եփեմիա

Փ,

տ. Փարեշեան Նատալիա
տ. Փոնդոյեան Կատարինէ
տ. Փսարեան Նունէ
տ. Փրիդոնեան Մարիամ

Ք.

տ. Քալանթարեան Մարիամ
օր Քամոյեան Աննա
տ. Քիշմիշեան Թամարա

Օ.

օր. Օրբելի Կատարինէ

Գ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ՄՈՒՏՔ	ԱՌԱՆՁԻՆ		ԸՆԴԱՄԵՆԸ	
	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
ա) Նախորդ տարուանից մնացած գոյք՝				
I. Ասիատական բանկում ընթացիկ հաշւով	2100	43		
Առձեռն դրամ.	557	86	2658	29
II. Տոկոսաբեր թղթեր 15575 ռ. գումարի, որ ընդունուած է և գնուած.	—	—	14760	86
			17419	15
բ) Նուիրաբերութիւններ՝				
Հանգուցեալ Կատարինէ Սարգսեանի ժառանգներից	20	—		
Տ. Նունէ Աբխազովեանից ի յիշատակ իւր հանգուցեալ ամուսնու՝ Գրիգոր Աբխազովեանի	200	—		
Հանգուցեալ Նունէ Եւանգուլեանի Ընկերութեան կտակած իրեղէններից	18	—	238	—
գ) Անդամակցական վճարներ՝				
Իսկական (164 անդամ)	984	—		
Մշտական (4 անդամ)	400	—		
Տ. տ. Աննա Կրասիլնիկեանից, Կատարինէ Ռօտինեանից, Մարիամ Անանեանից և Կատարինէ Մելիք-Ղարագեօզեանից անդամակցական վճար 1897 թ.	24	—	1408	—
դ) Պարահանդէսներից, նուագահանդէսներից եւ այլն՝				
Նախորդ տարուայ պարահանդէսի ապառիկ	22	10		
Պարահանդէսից.	2000	10	2022	20
ե) Տոկոսիք ընկերութեան գումարից՝				
Ընթացիկ հաշուից	30	93		
Կտրօններից	809	87	840	80
զ) Կարուձեւի դպրոցի աշակերտուհիներից ուսման վըճար եւ ձեռագործի նիւթերի ու դասական առարկաների համար	—	—	349	49
է) Կարուձեւի դպրոցի պատուէրներից մուտք	—	—	1056	25
ը) Աշակերտուհիների ձեռագործի վաճառումից	—	—	183	14
ԳՈՒՄԱՐՆ Է	—	–	6097	88
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	—	—	23517	03

Բացի այս Ընկերութիւնն ունի երեք հատ Օսմանեան արծաթեայ դրամ, դպրոցական կահ-կարասիք և այլ իրեղէններ։

ԵԼՔ	ԱՌԱՆՁԻՆ		ԸՆԴԱՄԵՆԸ	
	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
ա) Ընդհանուր ծախսեր՝				
Դիւանական ծախսեր	—	55		
Ընդհանուր ժողովի յայտարարութեանց և այլ մանր ծախսեր .	43	89		
Տարեկան հաշուի տպագրութեան	27	63		
Կարուձեւի դպ. աշակ. համար տրուած մանկական երեկոյթի ծախս	27	18	99	25
բ) Նուիրատուութիւններ յօգուտ մասնաւոր անձանց եւ ընտանեաց՝				
Ջրօրհնէքին և Զատկին բաժանուած է չքաւոր ընտանեաց . .	200	—		
Տրուած օժանդակ վարժ. օր.օր. Ձախգամեանին և Մարտիկեանին	75	—		
Օժանդակութիւն է տրուած տ. Արարատեանին	20	—		
Օժանդակութիւն է տրուած աշակերտուհիներին հագուստի համար	33	—		
Աշխէն Արարատեանի 1 գիմնազիայի ուսման վճար վերջին կիսամեակի համար	20	—		
Սոֆիա Խեչումեանի III գիմնազիայի ուսման վճար վերջին կիսամեակի համար	32	—		
Ոլգաննա Մոխվանեանի (թոշակառու հանգ. Կ. Եւանգուլեանի) III գիմնազիայի ուսման վճար առաջին կիսամեակի համար	40	—		
Սուրբ Նշան եկեղեցւոյ ծխական ուսումնարանի 15 աշակերտուհու թոշակ և ուսումնական պիտոյից համար	275	—	695	—
գ) Կարուձեւի դպրոցի ծախսեր՝				
Ուսուցչուհեաց ռոճիկ	2614	18		
Ճանապարհածախս է տրուած վարժուհի Պոպելին.	40	—		
Սպասնու և ծառայի ռոճիկ	231	—		
Բնակարանի վարձ և ջրի փող 1898 թ. մարտ 1-ից ց'մէկն մարտ 1899 թ.	750	—		
Վառելափայտ և ածուխ	66	93		
Մանր ծախսեր	141	31		
Ձեռագործի նիւթեր	546	37		
Մասնագիտական ամսաթերթ	57	65		
Դեղորայք աշակերտուհիների համար	22	61		
Մի դիմէին աթոռ	26	—		
Ուսումնական պիտոյք	261	35	4757	40
դ) Բնակարանի վերանորոգութեան համար տրուած է տ. Տաղինեանին	—	—	300	—
ե) Պատուէրներից ստացած արդիւնքից յատկացրած է աշակերտուհիներին	—	—	74	55
ԳՈՒՄԱՐՆ Է	—	—	5926	20
1898 թ. դեկտ. 31 Ընկերութեան գոյքը՝ *)				
Ասիատական բանկում ընթացիկ հաշիւ	2006	23		
Առձեռն դրամ	350	74	2356	97
1898 թ. գնուած է տոկոսաբեր թղթեր՝				
Յանուն հանգուցեալ Կատարինէ Եւանգուլեանի հիմնուելիք թոշակի դրամագլուխը կազմելու համար Թիֆլիզի Ասիատական Բանկի աւանդ . . . . 173 ռ.				
Մշտական անդամակցական վճարներից . . . . . 300 ռ.	473	—		
Անցեալ տարուայ տոկոսաբեր թղթերը	14760	86	15233	86
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	—	—	23517	03

*) Այս գումարից Կարուձեւի դպրոցի աշակերտուհիներին պատուէրներից հասանելիք 64 ռ. 28 կ. մնում է Ընկերութեան իբրև աւանդ։

СРЕДСТВА ОБЩЕСТВА.

ПРИХОДЪ.	Отдѣльно. Руб.	К.	Вмѣстѣ. Руб.	К.
а. Остатокъ отъ прошлаго года:				
I. Текущій счетъ въ Коммерческомъ банкѣ	2100	43		
На рукахъ у казначея	557	86	2658	29
II. Процентныя бумаги по номинальной цѣнѣ на сумму 15,575 р. купленныя и принятыя въ	—	—	14760	86
			17419	15
б. Пожертвованія:				
Отъ наслѣдниковъ покойной Екатерины Саркисовой	20	—		
Отъ г-жи Абесоломовой въ память покойнаго своего мужа Григорія Абесоломова	200	—		
Отъ продажи вещей, завѣщанныхъ покойной Н. Евангуловой	18	—	238	—
в. Членскіе взносы:				
Отъ 164 дѣйствительныхъ членовъ	984	—		
Отъ 4-хъ пожизненныхъ членовъ	400	—		
Отъ г-жъ Анны Красильниковой, Екатерины Меликъ-Каракозовой, Маріи Анановой и Екатерины Ротиновой за 1897 г.	24	—	1408	—
г. Съ баловъ, концертовъ и проч.				
Недоимки съ танцовальнаго вечера, даннаго въ 1897 г.	22	10		
Съ танцовальнаго вечера	2000	10	2022	20
д. Проценты съ суммъ общества:				
Отъ текущаго счета	30	93		
Отъ срочныхъ купоновъ	809	87	840	80
е. Съ ученицъ школы кройки и рукодѣлія за ученіе и за выданный имъ матеріалъ	—	—	349	49
ж. Получено съ заказовъ въ школѣ кройки и рукодѣлія	—	—	1056	25
з. Отъ продажи ученическихъ работъ	—	—	183	14
ИТОГО . .	—	—	6097	88
ИТОГО . .	—	—	23517	03

РАСХОДЪ.	Отдѣльно. Руб.	К.	Вмѣстѣ. Руб.	К.
а. Общіе расходы:				
Канцелярскіе	—	55		
Расходы на печатаніе отчета	27	63		
Расходы на устройство Общаго Собранія, на печатаніе объявленій и проч.	43	89		
Расходы на устройство дѣтскаго вечера для ученицъ школы кройки и рукодѣлія	27	18	99	15
б. Пожертвованія:				
На Рождество и Пасху роздано бѣднымъ	200	—		
Выдано пособіе двумъ учительницамъ	75	—		
Выдано пособіе Араратянъ	20	—		
Выдано пособіе ученицамъ школы кройки и рукодѣлія	33	—		
Выдано Ашхенъ Араратянъ за право ученія въ I гим. за второе полугодіе	32	—		
Выдано Софіи Хечумямъ за право ученія въ III гим. за второе полугодіе	20	—		
Выдано Ольгѣ Мдиванянъ (стипендіаткѣ покойной Е. Евангуловой) за право ученія въ III гимназіи за первое полугодіе	40	—		
Выдано 15 ученицамъ С.-Нишанской церк.-приходской школы за право ученія и за учебныя пособія .	275	—	695	—
в. Расходы школы кройки и рукодѣлія:				
Жалованье учительницамъ и мастерицамъ	2614	18		
Выдано учительницѣ Попель на дорожные расходы	40	—		
Жалованье прислугѣ	231	—		
Уплачено за квартиру и за воду по 1-е Марта 1899 г.	750	—		
Отопленіе	66	93		
Мелкіе расходы	141	31		
Матеріалы для рукодѣлія	546	37		
Модные журналы	57	65		
Лѣкарства для ученицъ	22	61		
Мебель	26	—		
Учебныя пособія	261	35	4757	40
г. Г-жѣ Шадиновой на ремонтъ зданія школы кройки и рукодѣлія	—	—	300	—
д. Выдано ученицамъ школы кройки и рукодѣлія процентовъ съ доходовъ отъ заказовъ	—	—	74	55
ИТОГО . . .	—	—	5926	20
Текущій счетъ въ Коммерческомъ банкѣ	*) 2006	23		
На рукахъ у казначея	350	74	2356	97
Въ 1898 г. пріобрѣтены процентныя бумаги:				
На образованіе фонда для стипендіи на имя покойной Е. Евангуловой . . . . 173 р.				
Изъ взносовъ пожизненныхъ членовъ . . . 300 р.	473	—		
Процентныя бумаги отъ прошлаго года	14760	86	15233	86
ИТОГО . . .	—	—	23517	03

*) Въ эту сумму входятъ 64 р. 28 к., принадлежащіе ученицамъ школы кройки и рукодѣлія за исполненные ими заказы.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ 1997 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

(Կարդացուած է 1898 թ. մայիսի 3-ի ընդհանուր ժողովում։)

Կարդացածս անցեալ տարուայ ընդհանուր ժողովի արձանագրութիւնից երևի յիշեցիք Վարչութեանս մտադրութիւնը՝ բանալ Սուրբ Նշանի նախկին օրիորդաց ծխական ուսումնարանի շինութեան մէջ մի բաժանմունք այս կար ու ձևի դպրոցի։ Անցեալ տարուանից բոլոր պատրաստութիւնը տեսնելով՝ մենք համոզուած էինք, որ ոչ մի արգելք չի կարող լինել այդ մտադրութիւնը իրագործելու։ Բայց անցած հոկտեմբերին ներկայանալով նահանգապետի գրասենեակը իմանալու՝ թէ արդեօք մեր ուղարկած այդ մասին թուղթը ստացուել է՝ այնտեղ մեզ յայտնեցին, որ նոր կարգադրութիւն է եղած կար ու ձևի դպրոցները հպատակեցնել ժողովրդական լուսաւորութեան նախարարութեան և որ մեր թուղթը ուղարկուած է պ. տեսուչ Գրօզդովին, որի հետ այսուհետև բանակցելու ենք։—Պատրաստելով գրաւոր նոր խնդիր և յիշելով այդտեղ մեր ընկերութեան կարճառօտ պատմութիւնը՝ ներկայացանք պ. Գրօզդովին, որ ցանկութիւն յայտնեց տեսնել Սուրբ Նշան եկեղեցւոյ երեցփոխանին, որպէսզի անձամբ նրա հետ այդ մասին խօսի։ Վարչութեանս ներկայութեամբ պ. Գրօզդովը յայտնեց երեցփոխին, որ նա ընդդէմ չէ մեր խնդիրը կատարելու, մինչև անգամ խորհուրդ տուեց մեզ նաև սկզբնական ուսման դասատուն բանալ, խոստանալով մեզ տալ առանձին ծրագիր, որպէս զի ձեռագործի ժամերը շատ լինեն և այդպիսով կապ լինի տարրական ուսումնարանի և արհեստանոցի մէջ, այն պայմանով, որ երեցփոխը հրաժարուի երբ և իցէ բանալ Սուրբ Նշանի ծխական դպրոցը և համաձայնի, որ այդտեղ լինի միմիայն Հայուհեաց բարեգործական ընկերութեան ուսումնարանը։ Երեցփոխ Պ. Ճաղինեանը յայտնեց, որ ծխականները նրան այդպիսի իրաւունք չեն տուել, հետևապէս նա ոչ մի պատասխանատուութիւն իւր վրայ վերցնել չի կարող։ Պ. Գրօզդովն էլ դառնալով վարչութեանս ասաց, որ նա էլ իւր կողմից մեր խնդիրը կատարել չի կարող։

Յարգելի ժողովդ կարող էք հասկանալ մեր ցաւակցութիւնը, մանաւանդ որ նոր ընդունուած աշակերտուհիներին անդադար կրկնում էինք, թէ «փոքր ինչ էլ սպասեցէք» և երբ յոյսերս կտրուեց՝ ուղեցանք որևէ կերպով այս շինութեան մէջ տեղաւորել ընդունուած աշակերտուհիներից ամենապատրաստուած մասը փոքր բացառութեամբ հետևեալ կերպով. երկրորդ բաժանմունքը տեղափոխելով խոհարարական մասը՝ վերոյիշեալ աշակերտուհիներին թուով 26 հոգի տեղաւորեցինք այդ փոքրիկ սենեակը։

Վարչութիւնս այնուամենայնիւ չ'կարողանալով հաշտուել այն մտքի հետ, որ մեր հաւաքած փողերով կառուցած Սուր Նշանի ուսումնարանի շինութիւնը անգործադրելի է մնում մեր ընկերութեան համար, օգուտ քաղեցինք Ազգիս Հայրապետի ներկայութեամբ Թիֆլիզում և մի գրաւոր խնդիրք ներկայացրինք, որպէս զի Վեհափառը հրամայէ ում հարկն է, որ վերոյիշեալ շինութիւնը մեր տնօրինութեան տակ թողնեն, մինչև որ Հայուհեաց ընկ. գոյութիւն կունենայ։ Վեհափառ Հայրիկը յայտնեց մեզ, որ նա իւր կողմից կ'խօսի երեցփոխի հետ. այս վերջինը

կարգադրել է, որ եթէ Հայուհեաց ընկերութիւնը կամենում է վերոյիշեալ շինութիւնից օգտուել՝ ապա ուրեմն թող քրէհով վերցնի այդ իւր փողով շինած տունը·

Այժմս այս կար ու ձևի դպրոցում սովորում են 97 աշակերտուհի։ Անցեալ մայիսին արհեստաւորաց աւագի ներկայութեամբ քննութիւն տուին և վարպետուհու վկայականով աւարտեցին 9 հոգի, իսկ 5 հոգի ստացան վարպետուհու օգնականի վկայական և մնացին էլի մի տարի կատարելագործուելու։

—Վարչութիւնս որոշել է եկող սեպտեմբեր ամսից բանալ խոհարարութեան դասընթացքներ բացառապէս մեր աշակերտուհիների համար և ճաշացուցակը կազմել հասարակ կերակուրներից, որոնց սովոր է մեր ժողովուրդը, որպէս զի մեր աշակերտուհիները, բացի ձեռագործի արհեստից՝ գիտնան և տնտեսութիւնը—այս նպատակաւ որոշուեցաւ, որ II և III բաժ. աշակերտուհիները հերթով ամեն շաբաթ 8 հոգի այցելեն խոհանոցը երկու տարուայ ընթացքում, որ կ'նշանակէ, թէ ամեն մի աշակերտուհի մօտաւորապէս երեք ամիս կ'սովորի խոհանոցի կառավարութիւնը։ Այսպէս ուրեմն խոհանոցի գիտութիւնը այսուհետև մեր ուսումնարանի ծրագրի մէջ կ'մտնի իբրև պարտաւորեալ առարկայ։

—Վարչութիւնս ցանկանալով դարձեալ մի այլ մասնագիտութիւն մտցնել այստեղ՝ մտածեց լուացանոց հիմնել, իբրև այնպիսի մասնագիտութիւն, որ աւարտած աշակերտուհին իւր տան մէջ կարող է կատարել և այդպիսով ստիպուած չի լինի տանից հեռանալ և իւր միւս պարտականութիւններն էլ զանցառութեան չի տալ։

Մեր կարծիքով այս մասնագիտութիւնը հետևեալ կերպով կիրագործուի—աշակերտուհիները երկու տարի կսովորին I, II բաժանման կուրսը, այնուհետև III դասատուն մտնելուց առաջ այնպիսիները նոցանից, որոնք շատ հակում չունին ձեռագործութեան, կմտնեն լուացանոցի դասատունը, որտեղ կուրսը կտևի 2 տարի։ Այս մասին Վարչութիւնս դիմած է Տ. Իվանովային, որ շատ տարի է Թիֆլիզում պահում է մի մեծ լուացանոց՝ այսպէս անուանեալ „Петербургская прачешная“։ Տիկինը շատ հմուտ է և սովորել է այդ արհեստը Պետերբուրգում և արտասահմանում. նա մեզ խորհուրդ տուեց հիմնել լուացանոցի II բաժինը, այսինքն հարթելու և օսլայելու մասը, որովհետև լուացքից ձեռքերը այնքան կոշտանում են, որ կանոնաւոր հարթել անկարելի է, վերջապէս Թիֆլիզում անթիւ կանայք գիտեն միմիայն լուանալ—ուրեմն ունենալով մի քանի ընտանիք, որոնցից կարելի լինի լուացած և չորացրած սպիտակեղէն ստանալ, իսկ մնացածը կարելի կլինի այստեղ կատարել։ Տ. Իվանովան ինքը չի կարող դաս տալ և երաշխաւորում է իւր օգնականուհու մասին, որ կառավարել է բերդի լուացանոցը։—Վարչութիւնս այս մասին նախահաշիւ կազմեց և ապագայ վարչութիւնը եթէ յարմար կգտնէ, երևի կիրագործէ։

—Վարչութիւնս իւր խորհին շնորհակալութիւնը յայտնում է հետևեալ անձանց—պ. բժ Արծրունուն, որ կանոնաւոր այցելում է ահա 5 տարի է մեր ուսումնարանի աշակերտուհիներին և չի խնայում իւր բարի և օգտաւէտ բժշկական խորհուրդները, օր. օր. Օլգա Էմինեանին, Սանդուկեանին, Զոհրաբեանին, Մարիամ Ղորղանեանին, որոնք ձրիապէս պարապում են այստեղ։

Նախահաշիւ Թիֆլիզի Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութեան վասն 1898 ամի։

ՄՈՒՏՔ	ԱՌԱՆՁԻՆ Ռուբ.	Կ.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ Ռուբ.	Կ.
1. Ընկերութեան մշտական անդամներ (3)	300	—	—	—
2. Ընկերութեան իսկական անդամներ (150)	900	—	1200	—
3. Ցօղուտ Ընկերութեան տուած պարահանդէսներից, ներկայացումներից և այն	—	—	2000	—
4. Այլ և այլ անձանց նուիրաբերութիւններից	—	—	800	—
5. Տոկոսիք Ընկերութեան արժէտոմսերից և ընթացիկ հաշուից	—	—	733	—
6. Կարուձևի դպրոցի աշակերտուհիներից ուսման վճար	—	—	400	—
7. Կար ու ձևի դպրոցի պատուէրներից	—	—	900	—
8. Աշակերտուհիների ձեռագործի վաճառումից	—	—	200	—
9. Խոհարարական բաժնից մուտք	—	—	120	—
ԳԻՈՄԱՐՆ Է	—	—	**6353**	—

ԵԼՔ	ԱՌԱՆՁԻՆ Ռուբ.	Կ.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ Ռուբ.	Կ.
1. Կարուձևի դպրոցի պահպանութիւնը՝				
ա) Ռոճիկ ուսուցչուհեաց	2500	—	—	—
բ) Փայտ և ածուխ	150	—	—	—
գ) Մանր ծախսեր	180	—	—	—
դ) Բնակարանի վարձ և ջրի փող	1000	—	—	—
ե) Ռոճիկ աղախնուն և ծառային	240	—	—	—
զ) Ձեռագործի նիւթեր	300	—	—	—
է) Օրագրեր կարուձևի համար	50	—	—	—
ը) Ուսումնական պիտոյք	200	—	4620	—
2. Խոհարարական դասընթացների պահպանութիւնը՝				
ա) Ռոճիկ վարժուհուն	100	—	—	—
բ) Ռոճիկ խոհարարուհուն	60	—	—	—
գ) Պաշարեղէններ	120	—	—	—
դ) Վառելափայտ և մանր ծախսեր	80	—	360	—
3. Լուացանոցի պահպանութիւնը՝				
ա) Լուացանոցի սկզբնական ծախսեր	120	—	—	—
բ) Լուացարարին	120	—	—	—
գ) Ածուխ և այլ մանր ծախսեր	50	—	290	—
4. այլ և այլ անձանց, ուսանողաց և ուսումնարանաց օժանդակութիւն	—	—	500	—
5. Դիւանական ծախսեր	10	—	—	—
6. Վարչութեան ծախսեր, յայտարարութեանց, Ընկերութեան տարեկան հաշուի տպագրութեան, Ընդհանուր ժողովի և այլն	100	—	110	—
7. Ընկերութեան դրամագլխին աւելանում է	300	—	—	—
8. Հանգուցեալ Կատարինէ Եւանգուլեանի թոշակադրամ	173	—	473	—
ԳՈՒՄԱՐՆ Է	—	—	**6353**	—

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ 1898 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

1898 թ. ընթացքում Վարչութիւնս իւր ուշադրութիւնը գլխաւորապէս կենդրոնացրել էր կարուձևի դպրոցի վրայ։

Ի նկատի ունենալով, որ մեր Ընկերութեան կարուձևի դպրոցը Թիֆլիզում ժողովրդականութիւն է վայելում և բազմաթիւ ծնողներ շարունակ դիմում են Վարչութեանս, որպէսզի իրանց որդոցը ընդունենք, ուստի մենք աշխատում էինք ըստ կարելւոյն աւելի թւով աշակերտուհիներ ընդունել։ Սակայն այս ցանկութեանն արգելք էր հանդիսանում թէ դպրոցի շէնքի նեղուածք լինելը և թէ այն հանգամանքը, որ ուրիշ յարմարաւոր տուն չկարողացանք գտնել։

Այս անել դրութիւնից դուրս գալու համար, մենք օգտուելով անցեալ տարուայ ընդհանուր ժողովի այն որոշումից, որով Վարչութեանս իրաւունք էր տրւում տարեկան մինչև 1000 ռուբլի տան վարձ վճարել, վճռեցինք 750 ռուբ. տալով՝ ուսումնարանը Թողնել նոյն բնակարանի մէջ, իսկ 300 ռուբ. գործ դնել վերանորոգութեան համար և մի փոքր ընդարձակել այդ շինութիւնը։ Այս միջոցով կարողացանք մի նախասենեակ միացնել սենեակի հետ, մեծ դասարան կազմել և 1898—99 ուսումնական տարուայ ընթացքում մօտ 40 աշակերտուհի աւելի ընդունել, քան նախընթաց տարին։ Այսպիսով 1899 թ. յունուարին կարուձևի դպրոցում ուսանում էին 135 աշակերտուհի։

Աւելացնելով աշակերտուհիների թիւը, կարիք եղաւ աւելացնել և ձեռագործի վարժուհիների թիւը։ Վարչութիւնս Տփխիսում յարմարաւոր անձն չգտնելով՝ հարկ համարեց մի հմուտ վարժուհի հրաւիրել Խարկովից, նշանակելով տարեկան 600 ռ. ռոճիկ և միանուագ 40 ռ. ճանապարհածախս։ Այս վարժուհին ձև է դասաւանդում բոլոր դասարաններում և միւս վարժուհու հետ պատուէրներ ընդունում։

$1897/_8$ ուսումնական տարուայ ընթացքում կարուձևի դպրոցում կար 96 աշակերտուհի։ Մայիսին արհեստաւորաց աւագի ներկայութեամբ քննութիւն տուին 17 հոգի, որոնցից 5-ը ստանալով վարպետուհու վկայական աւարտեցին, իսկ 12-ը ստացան վարպետուհու օգնականի վկայական։ Սրանցից 11-ը մնացին դպրոցում մի տարի ևս կատարելագործուելու։

Դպրոցի շէնքը վերանորոգելիս յատկապէս մի սենեակ ևս պատրաստել տուինք ստորին յարկում խոհարարական և լուացարարական դասընթացների համար։ Այդ երկու դասընթացները պէտք է միմեանց յաջորդէին, բայց որովհետև

խոհարարական դասընթացների համար վարժուհի չկարողացանք գտնել, ուստի 1899 *թ. յունուարից բացուեց միմիայն լուացարարական դասընթացը։*

Այս բաժնում աշակերտուհիները հինգ ամսուայ ընթացքում պէտք է սովորեն լուացած սպիտակեղէնը հարթկել ու օսլայել, նոյնպէս լուանալ ու հարթկել զանազան նուրբ գործուածքներ։

Լուացաքարական դասընթացների ղեկավարութիւնը յանձնուած է մի հմուտ մասնագէտ վարժուհու, որին Վարչութիւնս հրաւիրել է ամսական 25 *ռ. ռոճկով։*

Առ այժմս այստեղ սովորում են չորս աշակերտուհի, բայց Վարչութիւնս ի նկատի ունենալով այս արհեստի շահաւէտ լինելը չքաւոր դասակարգի համար, ամեն ջանք գործ է դնում ի նպաստ այդ դասընթացների նպատակայարմար կազմակերպութեան և յաջողութեան։

1898 *թ. Ընկերութեանս մշտական անդամ գրուեցին՝ Մեծ. տ. տ. Սօֆիա Բաբայեան, Վարվառէ Միլեան, Զինայիդա Լալայեան և Աննա Վարդանեան։*

Սոյն թուականին ի նպաստ Ընկերութեան ստացուել են հետևեալ նուէրները. հանգուցեալ Կատարինէ Սարգսեանի ժառանգներից 20 *ռ., տիկին Նունէ Արխաղոմեանից ի յիշատակ հանգուցեալ ամուսնու Գրիգոր Արխաղոմեանի* 200 *ռ., հանգուցեալ Կատարինէ Եւանգուլեանի նուիրած իրեղէնների վաճառումից* 18 *ռ.։*

Վարչութիւնս յայտնում է իւր խորհին շնորհակալութիւնը Մեծ. բժիշկ Վահան Արծրունուն, որ նախորդ տարիների նման այս տարի ևս ձրիաբար բժշկում էր կար ու ձևի հիւանդ աշակերտուհիներին։

1898 *թ. Վարչութիւնից հերթով դուրս եկան հետևեալ անդամները. Տ Տ. Սօֆիա Բաբայեան, Վարվառէ Միլեան, Մարիամ Յարութիւնեան, և օր. Եղիսաբէթ Աւրանդիլեան։ Սոցա փոխարէն նոյն թուի մայիսի* 3-*ին ընդհանուր ժողովում ընտրուեցան Տ. Տ. Հեղինէ Ալթանդիլեան, Հայկանոյշ Մարտիրոսեան, Մարգարիտ Ծուրինեան և օր. Երանուհի Յովհանջանեան։ Փոխանդամների ընտրութիւնը յետաձգուեց արտակարգ ժողովի, որ կայացաւ նոյն թուականի հոկտեմբերի* 11-*ին, նախագահութեամբ արժ. Արսէն քահանայ Բագրատունու։*

Բազմութեամբ ձայնից փոխանդամ ընտրուեցին հետևեալ անձինք. Տ Տ. Մարիամ Կուսիկեան, Նունէ Մելիք Փարսադանեան, Սաթենիկ Բարխուդարեան, օր. օր. Մարիամ Ղորղանեան, Կատարինէ Սուրգունեան, Աննա Քամոյեան։

Վարչութեան նախկին Ատենապետուհի Տ. Մարիամ Խատիսեանը արտասահման գնալու պատճառով յունիս ամսին հրաժարուեց իւր պաշտօնից, ուստի փոխատենապետուհի Տ. Հեղինէ Ալթանդիլեանը ստանձնեց ատենապետուհու պաշտօնը, Տ. Հայկանուշ Մարտիրոսեանը ընտրուեց փոխատենապետուհի, իսկ փոխանդամ օր. Օլգա Դօլուխանեանը համարուեց վարչութեան անդամ։

ՄՄ Հայագիտական գրադարան